

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-04-04

Vår referens

Kajsa Mollstedt

Utvecklingssamordnare

kajsa.mollstedt@malmo.se

Remiss Utbildningsdepartementet - Fler vägar till arbetslivet

GRF-2025-3244

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har givit grundskolenämnden i uppdrag att inkomma med synpunkter på remiss angående "Fler vägar vidare" (SOU 2024:74). Utredningen föreslår att höja behörighetskraven för yrkesprogram som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng samt införa ett nytt yrkesprogram om 1 900 gymnasiepoäng. Grundskoleförvaltningen ställer sig positiv till att alternativ för att stärka ungas möjligheter till etablering på arbetsmarknaden utreds men tveksamma till utredningens förslag. Förslaget om förändrade behörighetskrav till gymnasieskolans nationella yrkesprogram kommer få konsekvenser för grundskolans elever och riskerar att stänga dörrar snarare än att öppna dem. Konsekvenserna kommer mer specifikt att drabba elever med ett lägre antal godkända betyg samt elever som av olika anledningar haft särskilt stöd i form av anpassad studiegång. Grundskoleförvaltningen menar vidare att förslaget om införande av nya yrkesprogram har goda intentioner, men befarar att det i praktiken inte kommer få de effekter som önskas sätt till både eleven och arbetsmarknadens behov.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och skickar det till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Remiss Utbildningsdepartementet - Fler vägar till arbetslivet
- Fler vägar till arbetslivet (SOU 2024:74)
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU 250411 Remiss Utbildningsdepartementet - Fler vägar till arbetslivet
- Förslag till yttrande GRN 250422 Remiss Utbildningsdepartementet - Fler vägar till arbetslivet

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2025-04-11

Grundskolenämnden 2025-04-22

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Utbildningsdepartementet har givit grundskolenämnden i uppdrag att inkomma med synpunkter på remiss angående ”*Fler vägar vidare*” (SOU 2024:74). Syftet med utredningen är att lämna förslag som bidrar till att trygga kompetensförsörjningen och stärka ungas möjligheter till etablering på arbetsmarknaden. Förslagen ska ta hänsyn till arbetsmarknadens behov, elevers olika förutsättningar till lärande samt att det finns elever som inte är redo att göra sitt yrkesval redan i årskurs 9. Denna tjänsteskrivelse behandlar de delar av utredningen som berör grundskoleförvaltningen och därigenom främst övergången mellan grundskola och gymnasieskola, behörighet till gymnasieskolan samt förslag om en ny yrkesutbildning om 1 900 gymnasiepoäng.

Bakgrund

Unga som inte lyckas uppnå målen med sin utbildning i gymnasieskola eller i kommunal vuxenutbildning riskerar en svårare väg in på arbetsmarknaden och i vuxenlivet. En slutförd gymnasieexamen, oavsett program, är en av de främsta framgångsfaktorerna vid ungas etablering på arbetsmarknaden. Utredningens resultat visar på direkta samband mellan antal godkända ämnen i grundskolan och slutförd gymnasieexamen. Desto högre meritvärde en elev har från grundskolan, desto högre är chansen att eleven slutför sin gymnasieexamen.

Förslag 1: Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Med anledning av det föreslagna införandet av yrkesprogram om 1 900 gymnasiala poäng föreslår utredningen att förtydliga i skollagen att skolan ska arbeta för att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till *de nationella program i gymnasieskolan som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng*.

Förslag 2: Förslag om yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng

Utredningen föreslår att ta fram ett nytt upplägg för yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng. Målgruppen är elever som har minst tre godkända betyg och som är obehöriga till ett nationellt program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng. Programmen ska vara nationellt utformade med en tydlig praktisk inriktning och ska leda till ett gymnasialt yrkesutbildningsbevis. Utbildningen ska läsas som heltidsstudier över en tre års-period med garanterad undervisningstid för eleven, detta för att stärka

elevers förutsättningar för att klara studierna. Kurser i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik ingår men i en mindre omfattning än på de nationella program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng. I övrigt kommer yrkeskurserna och kraven för dessa vara samma som på dagens yrkesprogram. För de elever som önskar läsa mot en yrkesexamen som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng lyfter utredningen möjligheten att kunna bli behörig till programmet efter ett års studier på det nya yrkesprogrammet samt möjligheten att efter gymnasiet fortsätta studierna på Komvux.

Förslag 3: Förslag om förändrade behörighetskrav till gymnasieskolans yrkesprogram som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng

Utredningen föreslår att förändra behörighetskraven för nationella yrkesprogram som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng. Idag krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och minst fem ämnen till för behörighet till yrkesprogrammen. Utredningen föreslår att behörighetskraven höjs till att omfatta godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och minst nio ämnen till. De nya behörighetskraven blir då samma för både de högskoleförberedande programmen och yrkesprogrammen.

Grundskoleförvaltningens övergripande synpunkter

Utredningens syfte att lämna förslag som tryggar kompetensförsörjningen och att fler elever får med sig de kunskaper de behöver för att kunna försörja sig själva går hand i hand med Malmö stads kommunfullmäktige mål för 2024–2026; *Malmö stad arbetar för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning* samt *Malmö stad arbetar för att en större andel ungdomar ska studera eller arbeta*. Grundskoleförvaltningen ställer sig positiv till att alternativ för att stärka ungas möjligheter till etablering på arbetsmarknaden utreds men tveksam till de eventuella konsekvenser förslaget om förändrade behörighetskrav till gymnasieskolan samt nationellt yrkesprogram om 1 900 gymnasiepoäng kan få för elevers framtida studier och arbetsliv.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) med förtydligande om att skolan ska arbeta för att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till *de nationella program i gymnasieskolan som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng* bedömer grundskoleförvaltningen endast vara ett nödvändigt tillägg ifall förslaget om ett nationellt yrkesprogram om 1 900 gymnasiepoäng går igenom.

Grundskoleförvaltningen är tveksamma till hur väl förslaget med ett nationellt yrkesprogram om minst 1 900 gymnasiepoäng möjliggör för ungas etablering på arbetsmarknaden. Målgruppen för förslaget är en heterogen grupp elever som har stora skillnader i förkunskaper och skolerfarenheter med sig och därigenom kan också

möjligheterna för hur väl eleverna lyckas slutföra programmet skilja sig åt. Grundskoleförvaltningen ställer sig frågande till hur väl utbildningen kommer kunna möta elevernas skilda behov av stöd och anpassningar. Vidare föreslår utredningen att endast 50 gymnasiepoäng av vardera svenska eller svenska som andraspråk, matematik och engelska ska ingå i programmet. Grundskoleförvaltningen ställer sig tveksam till hur väl elevernas kunskaper i kärnämnen är tillräckliga för att kunna möta yrkeskursernas krav likväl som arbetsuppgifternas och arbetsmarknadens krav samt samhällets tekniska utveckling. Det finns en risk att elevernas begränsade ämneskunskaper i svenska, matematik och engelska medför att de, trots kunskaper i yrkesämnet, inte uppfattas som anställningsbara eller attraktiva på arbetsmarknaden och att utbildningen snarare upplevs som en återvändsgränd av både elever och arbetsgivare.

Förslaget om förändrade behörighetskrav till gymnasieskolans nationella yrkesprogram kommer att få konsekvenser för grundskoleförvaltningens elever och riskerar att stänga dörrar snarare än att öppna dem. Konsekvenserna kommer mer specifikt att drabba elever med ett lägre antal godkända betyg samt elever som av olika anledningar haft särskilt stöd i form av anpassad studiegång. Ett stort antal elever som har mellan åtta och elva godkända betyg och förmåga att både läsa och slutföra ett nationellt yrkesprogram kommer i stället behöva läsa ett mindre omfattande program om 1 900 gymnasiepoäng, alternativt läsa på ett av gymnasieskolans introduktionsprogram. I förlängningen riskerar eleverna en längre väg till etablering på arbetsmarknaden genom exempelvis längre studietid på gymnasieskolan, studier på Komvux för att komplettera sin gymnasieexamen eller genom att lämna gymnasieskolan med en mindre omfattande utbildning i form av förslaget med gymnasialt yrkesutbildningsbevis.

Ansvariga

Linda Deltinger Utbildningschef

Peter Lindberg Förvaltningschef